

Raadsinformatiememo

Datum donderdag 23 april 2020
Ons kenmerk 20.022272
Aan De gemeenteraad en steunfractieleden
Kopie aan Wmo jeugd- en adviesraad
Van Wethouder S.J.A. van der Veek
Steller Lidwien Strik, Annelies Niessen en Ruby Blauw
Onderwerp Raadsinformatiememo Kwetsbare kinderen in beeld

Geachte dames en heren,

Op 15 maart jl. zijn de maatregelen om de verspreiding van het Corona virus van kracht gegaan. Dit betekent o.a. dat we zoveel als mogelijk vanuit huis werken, zoveel als mogelijk sociale distantie houden, het onderwijs, sportclubs, buurhuizen, horeca vooralsnog gesloten zijn en het dagelijks leven zoveel als mogelijk binnenshuis afspeelt.

Het betekent ook dat we meer dan 'normaal' oog moeten hebben voor kwetsbare kinderen in onze samenleving. Te denken valt aan kinderen die in een kwetsbare omgeving wonen en die voorheen nog gebruik konden maken van onderwijs of kinderopvang wat thuis de druk deed verlagen. Of gezinnen die nu juist onder druk komen te staan doordat het inkomen wegvalt en er zorgen zijn om financiën. Of kinderen van ouders die extra kwetsbaar zijn vanwege psychische of fysieke klachten. Verschillende situaties zijn denkbaar.

Met deze raadsinformatie memo willen wij u informeren over de maatregelen die de gemeente Schagen heeft genomen om kwetsbare kinderen in beeld te krijgen en de hulp en/of ondersteuning die zij en hun ouders krijgen.

Samenwerking in de keten

De gemeente Schagen heeft contact met Veilig Thuis (VT) en de Integrale Crisisdienst Jeugd (ICD). VT monitort dagelijks het aantal ontvangen adviesvragen en meldingen. Zij ziet een kleine toename hiervan, maar dit past nog in het beeld van de normale fluctuaties bij VT. Het beeld van Noord-Holland Noord is gelijk aan die van de andere Veilig Thuis-organisaties in Nederland. In de aard van de adviesaanvragen en meldingen valt wel op dat Corona en de maatregelen vaker als onderwerp terugkomen. Denk bijvoorbeeld aan een school die geen zicht heeft op een kind, dat de omgangsregeling met de kinderen door gescheiden ouders niet wordt nagekomen, of dat er binnen het gezin bijvoorbeeld met pubers ruzie ontstaat over hoe je de maatregelen praktisch vormgeeft. Een ander effect van de maatregelen is bijvoorbeeld dat het voor betrokkenen moeilijker is geworden binnen het eigen netwerk opvang te organiseren als het thuis niet meer veilig is. Zowel Veilig Thuis als de verschillende ketenpartners spannen zich in om, ondanks de maatregelen, zo goed als mogelijk zicht te houden op de veiligheid. Zo zijn er kinderen in een kwetsbare thuissituatie die gebruik maken van de noodkinderopvang/onderwijs. De dienstverlening van VT en de ICD wordt met in achtneming van de hygiëne-maatregelen zo veel mogelijk doorgezet. Digitaal contact (beeldbellen en appen) als het kan, en fysiek als het nodig is, bijvoorbeeld voor een huisbezoek. Ook bij een crisismelding in een gezin gaat de ICD op huisbezoek. De ICD ziet momenteel nog geen extra toename van het aantal crisismeldingen.

Op regionaal niveau heeft de gemeente Schagen contact met jeugdzorgaanbieders, de Raad van de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instellingen die jeugdreclassering en jeugdbescherming uitvoeren. Er is een eerste inventarisatie gemaakt van signalering van

kwetsbare kinderen sinds de Corona maatregelen. Deze organisaties bevestigen het beeld dat er nog geen opvallende toename wordt gezien van extra meldingen.

De organisaties doen er zoveel als mogelijk aan de continuïteit van zorg te borgen; weliswaar vindt er nog minimaal face-to-face contact plaats met de gezinnen, maar wordt er wel zoveel als mogelijk gewerkt met digitale middelen zoals beeldbellen. Het appen van hulpverleners met jongeren is bijvoorbeeld flink toegenomen. Indien nodig wordt de frequentie van het contact opgehoogd, worden gezinnen die op de wachtlijst staan ook actief benaderd en, wanneer het echt noodzakelijk is, vinden er toch huisbezoeken plaats.

Parlan, de organisatie die aan de meeste kinderen in Noord-Holland een vorm van jeugdhulp biedt, heeft de Daghulp opengesteld in Schagen. Dit betekent dat kwetsbare kinderen toch naar de dagbehandeling kunnen gaan. Parlan houdt actief contact met ons wijkteam. Wekelijks stuurt zij een update van de stand van zaken rondom de uitvoering van jeugdhulp.

De afspraken met zorgaanbieders en onderwijs zijn dat op casusniveau contact wordt opgenomen met het wijkteam van Schagen. Ondersteuning wordt 'op maat' geboden en naar een oplossing gezocht. Het wijkteam is en blijft samen met ouders en de zorgaanbieders 'in the lead' om de situatie beheersbaar te houden en indien mogelijk op te lossen.

Wijkteam

De jeugdzorgconsulenten van de wijkteams hebben de afgelopen weken intensiever contact met de scholen voor het regulier en speciaal onderwijs. Het contact met de leerplichtambtenaren is of wordt eveneens geïntensiveerd. Door deze samenwerking kunnen jeugdzorgconsulenten goed zicht houden op kwetsbare kinderen en hun gezinnen. Daarnaast heeft het schoolmaatschappelijk werk ook intensief contact met de scholen en indien nodig leggen ze contact met het wijkteam. Tijdens de Corona crisis biedt het wijkteam de scholen te mogelijkheid om te allen tijde te bellen voor overleg, de scholen maken gebruik van deze mogelijkheid.

In z'n algemeenheid hebben de jeugdzorgconsulenten de indruk dat ze hun eigen casussen/cliënten (zo'n 350 gezinnen waar ze de regie over voeren) op dit moment goed in beeld hebben en ze zijn extra alert op kwetsbare kinderen/gezinnen binnen hun caseload. Dit zijn vooral kinderen van ouders met een licht verstandelijke beperking en/of psychische problemen of jongeren met psychische problemen, naast de gezinnen waar sprake is van problemen op meerdere gebieden waaronder opvoed-, financiële en relatieproblemen.

Het is en blijft lastig om goed zicht te krijgen op de kinderen die je niet bereikt en onder de radar blijven, dat was ook al voor de uitbraak van Corona het geval. We kunnen daarom ook niet zeggen dat we alle kinderen van de gemeente Schagen in beeld hebben. Echter we krijgen niet veel signalen binnen van kinderen die niet aansluiten bij het onderwijs.

De scholen hebben veel middelen zoals chromebooks verstrekt. Ouders wisten de scholen of het wijkteam goed te vinden als ze hierin vast liepen. Zorgleerlingen zijn door de scholen meteen in beeld gebracht en daar is actief op ingezet. Dat geldt ook voor de gezinnen die bekend zijn bij het wijkteam en alle kwetsbaar zijn. Het is tot nu toe bij alle gezinnen gelukt de hulpverlening zo te continueren dat de situatie stabiel blijft. Er waren geen crisissituaties. Wel waren er situaties waarin noodopvang nodig is en daar hebben of de scholen of ouders zelf tijdig aan de bel getrokken. De gemeente Schagen heeft dit waar nodig gefaciliteerd.

Bij het wijkteam spelen verschillende situaties en dat vraagt een eigen werkwijze:

- Als een school een kind niet kan bereiken en deze is bekend bij het wijkteam dan wordt er contact opgenomen met het wijkteam om te verifiëren of er contact is. Wanneer dit niet geval is dan wordt er afgesproken wie contact opneemt met het gezin. Leerplicht/RMC, consulenten jeugd en jeugd- en jongerengroepen werken hierin nauw samen.

-
- Als een kind niet bekend is bij het wijkteam, loopt het contact over het algemeen via het schoolmaatschappelijk werk en indien nodig betreft zij het wijkteam. Bij grote zorgen of als er noodopvang nodig is wordt direct het wijkteam gebeld. Consulente zijn ook actief in het benaderen van scholen om de helpende hand te reiken. In enkele gevallen heeft dit tot actie geleid om een gezin te benaderen waar enkele dagen geen contact mee was. De consulente gaan niet op huisbezoek, maar nemen telefonisch contact op. In vrijwel alle situaties heeft dit geleid tot contact en het weer oppakken van onderwijs. Momenteel lopen consulente, samen met leerplicht en of consulente JJG vaker een rondje door de wijk om signalen op te pikken.
 - Een enkele keer lukt het niet om contact te krijgen en dan is creativiteit van belang. Een voorbeeld hiervan is dat een wijkconsulente een keer naar de ouderlijke woning is gegaan en via de schutting een ouder heeft aangesproken, waarna het contact weer opgepakt is.

Er zijn twee gezinnen waar sinds kort het contact mee verbroken was en inmiddels is hersteld. Dit hebben de consulente en leerplicht samen met school opgepakt.

Naast het wijkteam springen de voorliggende voorzieningen ook actief in op de situatie. Zowel bij GGD als bij MEE & de Wering kunnen ouders terecht. Denk bijvoorbeeld aan het ondersteunen bij het zoeken naar hulp binnen het netwerk van de cliënten. Beide partijen hebben nauwe contacten met het wijkteam.

Kinderopvang en Onderwijs

Gedurende de afgelopen 5 weken is er wekelijks, zo niet dagelijks contact geweest met kinderopvang, onderwijs en de gemeente.

Het regulier basisonderwijs biedt opvang voor kinderen waarvan de ouders een vitaal beroep uitoefenen en aan kinderen die in een kwetsbare thuissituatie zitten. Op het moment dat deze kwetsbare kinderen in beeld komen via hulpverlening worden ze door het wijkteam aangemeld bij school. Het kan ook zo zijn dat docenten geen contact krijgen met een leerling of vermoedens hebben van een kwetsbare thuissituatie. In zo'n geval wordt er contact gezocht met schoolmaatschappelijk werk en/of het wijkteam van Schagen. De kinderen die al extra begeleiding kregen op school krijgen dat nu ook, waar dat mogelijk is. Door bijvoorbeeld extra contactmomenten in te plannen of andere opdrachten te geven.

Ook het speciaal basisonderwijs biedt opvang voor kinderen waarvan ouders een vitaal beroep hebben of aan kinderen in gezinnen waarbij een kwetsbare situatie ontstaat. In het begin was het lastig om onderscheid te maken tussen een urgent kwetsbare situatie en een 'reguliere' kwetsbare situatie. Voor gezinnen met kinderen in het speciaal basisonderwijs kan er snel een lastige thuissituatie ontstaan als de kinderen vooral goed functioneren aan de hand van vaste structuren. Deze structuren vallen nu weg. Het speciaal onderwijs geeft daarom extra aandacht aan het meerdere malen per dag contact houden en komt (op afstand) ook langs bij de kinderen thuis om schoolwerk te brengen, zodat ze weer even een bekend gezicht zien. Dit laatste geldt voornamelijk voor de leerlingen van de Antoniuschool, die vanwege gedragsproblematiek in het speciaal onderwijs zitten. Er wordt zo goed als mogelijk contact gehouden met het schoolmaatschappelijk werk en het wijkteam als er kwetsbare situaties ontstaan voor het kind of het gezin in zijn geheel.

Op het voortgezet onderwijs wordt ook noodopvang geboden voor kinderen waarvan ouders een vitaal beroep hebben of kinderen in een kwetsbare thuissituatie. Er wordt continu gemonitord door de mentoren. Waar nodig wordt hulp ingeschakeld van het team ondersteuning op school, om met iedere leerling contact te houden. De leerlingen die al extra ondersteuning nodig hadden, worden nu ook extra begeleid. Als er zorgen zijn wordt er contact opgenomen met schoolmaatschappelijk werk of het wijkteam.

Voor de kinderopvang (0 tot 4 jaar) en buitenschoolse opvang (4 tot 12 jaar) geldt ook dat er opvang geboden wordt aan kinderen in een kwetsbare thuissituatie. Aan kinderen met een Sociaal Medische Indicatie (SMI), wordt sowieso noodopvang geboden mocht deze behoefte er zijn vanuit het gezin. Kinderen met een SMI gaan normaliter naar de kinderopvang, omdat er al een kwetsbare thuissituatie is, dus het is noodzakelijk dat deze opvang doorgang vindt. Kinderen met een VVE-indicatie, waarbij er een taalachterstand, motorische achterstand of sociale achterstand is geconstateerd en dus extra begeleiding nodig hebben, krijgen niet standaard een plek aangeboden. Wel wordt er voor gezorgd dat zij wekelijks nieuwe 'pakketjes' voor thuis kunnen ophalen bij de kinderopvang met educatieve prentenboeken en thuisopdrachten.

Als we de cijfers bij elkaar optellen, kwamen we vorige week op ongeveer 400 kinderen uit (100 per dag, aangezien het maandag Pasen was) die op dit moment noodopvang krijgen. Wel moet er een aantal opmerkingen worden geplaatst bij dit getal:

- Het getal is de optelsom van kinderen van de noodopvang in het basisonderwijs, speciaal onderwijs en kinderopvang. Dit houdt in dat er dubbelingen in kunnen zitten. Er kunnen kinderen zijn die na school nog naar de BSO gaan, deze worden op die dag dus 2x geteld.
- Het betreft kinderen die noodopvang krijgen vanwege ouders met een vitaal beroep en kinderen die noodopvang krijgen vanwege een kwetsbare thuissituatie. Hier is geen onderscheid in gemaakt.

Kinderen met een migratieachtergrond

Kinderen die de Nederlandse taal nog niet voldoende vaardig zijn om zich te kunnen voegen bij het regulier basisonderwijs, gaan 40 weken naar Villa Kakelbont. Deze groep is erg kwetsbaar, omdat onderwijs op afstand in de thuissituatie, waarbij ouders ook vaak geen Nederlands spreken, lastig is. Villa Kakelbont heeft papieren pakketten samengesteld voor de leerlingen en hebben zoveel mogelijk op afstand contact geprobeerd te houden. Als er geen contact kon worden gelegd, hebben ze een begeleider van het COA terrein gevraagd om bij het desbetreffende gezin langs te gaan. Er zijn wel vermoedens dat er bij een aantal kinderen een (flinke) onderwijsachterstand is opgelopen. Dit hebben ze helaas als verlies moeten nemen. Wel gaan ze na de meivakantie weer voor 100% open.

Risico's in beeld

- Intensieve samenwerking tussen samenwerkingspartners is essentieel om kwetsbare kinderen in beeld te brengen, desalniettemin is er altijd een risico dat ondanks de samenwerking toch een kind onder de radar blijft. In deze tijd van maatregelen vanwege Corona is het extra moeilijk om kinderen die onder de radar blijven op te sporen.
- Het digitaal contact is een manier om geregeld contact te hebben met gezinnen en kinderen die al in beeld zijn maar er kleven nadelen aan omdat niet iedereen gebruik kan maken van een PC, of geen goede verbinding heeft. Ook zijn er gezinnen die hun camera niet willen gebruiken, maar alleen het geluid. Ondanks dat je als hulpverlener weet waar je op moet letten, is er een kans dat je signalen mist. Je krijgt bijvoorbeeld niet mee wat er buiten het beeldscherm gebeurt. Hiervan zijn de professionals zich bewust, zij houden er dan ook rekening mee dat zij een deel van de signalen meekrijgen en niet een volledig beeld zoals bij een thuisbezoek. Je hoort en ziet wat er aan de hand is, maar kan tijdens beeldbellen geen gebruik maken van andere zintuigen.
- In de media wordt aangegeven dat er een toename is van Telefoontjes door kinderen bij de Kindertelefoon. Het landelijk Bureau Kindertelefoon stuurt eind deze week of volgende week een analyse aan ons toe waaruit blijkt welke signalen en thema's er doorkinderen besproken wordt. Deze analyse kan helpend zijn in de signalering van

- Hiernaast zullen wij deze week, in regionaal verband, wederom contact opnemen met ketenpartners als Veilig Thuis, de Crisisdienst, De jeugd- en kinderbescherming, Parlan, Blijf Groep Kop van NH, DNO Doen en de Raad van de Kinderbescherming met de vraag om een update te geven m.b.t. de maatregelen vanwege het Coronavirus en de gevolgen die zij hiervan zien. Deze informatie helpt de gemeente om actief te kunnen anticiperen op de signalen die worden afgegeven.

De uitvraag bevat de volgende onderwerpen: *'Welke veranderingen zijn er sinds de maatregelen van kracht zijn?' - 'Zijn er, vanwege de maatregelen, extra zorgen over de doelgroep?' - 'Welke maatregelen en/of veranderingen heeft de organisatie ingezet sinds de maatregelen vanwege het Coronavirus?' - 'Welke knelpunten zien de organisaties en welke maatregelen zouden hierbij kunnen helpen?'*

Vanaf 11 mei worden de maatregelen voor het basisonderwijs versoepeld. Tevens heeft de regering aangegeven dat kinderen onder de 18 jaar, onder aangepaste omstandigheden, buiten in verenigingsverband kunnen sporten. Wij hopen dat dit de druk thuis zal doen verlagen, maar blijven de extra maatregelen en acties zoals hierboven beschreven uiteraard continueren.

Namens het college van burgemeester en wethouders,
De portefeuillehouder,

Sigge van der Veek